

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจะทำให้ทราบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา รวมถึงทำให้ได้ข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยศึกษาวิจัยต่อยอดด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในระดับสูงขึ้นไปได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งในการประเมินคุณภาพด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยอย่างครอบคลุมและรัดกุมเพื่อค้นหาและนำข้อมูลที่ได้ออกมาวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้นด้วยการวิจัยภาคสนามในสถานศึกษา จำนวน 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลราษฎรดิษ อําเภอลําซํา จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกรวมพิทยาคาร อําเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อําเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนคีรีเวสรัตนเพียรอุปถัมภ์ อําเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อําเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ที่สามารถสะท้อนปรากฏการณ์และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการใช้แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน หรือจนกว่าจะได้ข้อมูลครอบคลุมและสมบูรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง จำนวน 5 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน และ นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 5 คน จากสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนชลราษฎรดิษ อําเภอลําซํา จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนตกรวมพิทยาคาร อําเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม อําเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด โรงเรียนคีรีเวสรัตนเพียรอุปถัมภ์ อําเภอเมือง จังหวัดตราด และโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อําเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Research Instrument) คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ด้วยการกำหนดประเด็นหลัก ๆ ของคณะผู้วิจัยไว้ล่วงหน้าเพื่อสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) สามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Finding) อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Context) ชัดเจน มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

องค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (Input) นักศึกษาสามารถเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามองค์ประกอบ เนื้อหาในการฝึกสอดคล้องกับสาขาวิชาเอกที่นักศึกษาเรียนมา รวมถึงนักศึกษาได้เตรียมสื่ออุปกรณ์เสริมการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี แต่ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับตัวนักศึกษามีความเห็นขัดแย้งกันในส่วนเกี่ยวกับพฤติกรรม การปรับตัว การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดเวลาที่นัดหมาย

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Process) ถือว่าอยู่ในระดับดีเป็นที่ไว้วางใจได้ เพื่อการวัดและประเมินผลของนักศึกษาฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพผู้บริหาร และครูพี่เลี้ยงจะช่วยเหลือใน 3 ระยะ คือ ก่อนการสอนด้วยการตรวจแผนการสอน สื่ออุปกรณ์ กิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสอนด้วยการพิจารณากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของแผนการสอนโดยการใช้สื่ออุปกรณ์ รวมถึงกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วม สนใจในการเรียน เกิดความรู้ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ และหลังการสอนเสร็จสิ้นด้วยการพูดคุย สอบถาม รวมถึงพิจารณาจากบันทึกหลังสอนในแผนการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนส่งมาโดยผ่านความเห็นของครูพี่เลี้ยง การบริหารจัดการการเรียนรู้อิงภาพรวมของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นที่พอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยง

นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Output) สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอน สอนดี สอนเป็น สอนเก่ง มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบหลากหลาย และภาพรวมของการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในขั้นมีคุณภาพ

ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ มีประสบการณ์ (Impact) จากการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี (CIPPI Model) ของสตีฟเฟิลบีม เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่มีความครอบคลุมตั้งแต่เริ่มดำเนินการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา ประกอบกับเป็นรูปแบบการประเมินที่ใช้แนวคิดเชิงระบบ

ครอบคลุมทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลสำเร็จ และผลกระทบของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา นักศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการการเรียนรู้ในภาพรวม ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ การบรรลุวัตถุประสงค์โดยภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ ความคาดหวังผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น จึงสามารถอภิปรายผลจากการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาชัดเจน มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มุ่งประสานการเรียนภาคทฤษฎีให้ควบคู่กับการฝึกภาคปฏิบัติ ให้มีการฝึกในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ดำเนินการฝึกอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร จัดให้มีการฝึกหลายลักษณะเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาครูให้ครบถ้วน และประสานงานกับหน่วยงานผู้ใช้ครูเพื่อให้ได้ครูใหม่ที่มีคุณภาพ เพราะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้างต้นจะช่วยให้นักศึกษาเกิดสมรรถภาพของความเป็นครู 3 ด้าน คือ

1.1 สมรรถภาพทางด้านความรู้ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูทางด้านความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ความรู้ในเรื่องเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยตรง
- 1.1.2 ความรู้ในวิชาชีพครูที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู
- 1.1.3 ความรู้เรื่องตัวอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.2 สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 งานจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.2.2 งานกิจการนักเรียน
- 1.2.3 งานแนะแนว
- 1.2.4 งานธุรการ
- 1.2.5 งานวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2.6 งานศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

1.2.7 งานพัฒนาสังคม

1.3 สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ เป็นความสามารถของนักศึกษาในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะสมสำหรับการเป็นครูที่ดี ดังต่อไปนี้

1.3.1 มีความรัก ความศรัทธา และความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู

1.3.2 มีค่านิยมที่พึงประสงค์ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

1.3.3 มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

1.3.4 มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมและมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

สอดคล้องกับภรรณีภา เรื่องเดช ชาวสวนศรีเจริญ (2559: 74-75) อีรวงูร วรบำรุงกุล (2558: 415-416), อีรศักดิ์ อุ่นอารมณลีศ และคณะ (2552: 92), และบุญประกอบ (Boonprakob, 1994: 3396) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินด้านบริบทจะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในบริบทของการประเมินในเรื่องนั้น ๆ เป็นการประเมินถึงเป้าหมายที่ต้องการทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ ร่ากาย และคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และมีความเหมาะสมกับสภาพการณปัจจุบัน จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้เห็นด้วยกับการประเมินบริบทดังกล่าว และเจียง (Chiang, 1996: 3374) ทำวิจัยแล้วพบว่า การประเมินด้านสภาพแวดล้อม คือ เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรมีความซ้ำซ้อน ผู้เรียนขาดความพึงพอใจในเรื่องความยืดหยุ่นของหลักสูตรที่จะตอบสนองความต้องการผู้เรียนผู้สำเร็จการศึกษาขาดความพึงพอใจในเรื่องการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ครูและผู้เรียนขาดความพึงพอใจในเรื่องจำนวนรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพราะไม่มีโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ ร่ากาย และคุณธรรมจริยธรรม ที่สอดคล้องกับลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงความต้องการของนักศึกษา และความเหมาะสมกับสภาพการณปัจจุบัน

2. ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามองค์ประกอบ เนื้อหาในการฝึกสอดคล้องกับสาขาวิชาเอกที่นักศึกษาเรียนมา รวมถึงนักศึกษาได้เตรียมสื่ออุปกรณ์เสริมการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี แต่ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับตัวนักศึกษามีความเห็นขัดแย้งกันในส่วนเกี่ยวกับพฤติกรรม การปรับตัว การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดเวลาที่นัดหมาย สอดคล้องกับภรรณีภา เรื่องเดช ชาวสวนศรีเจริญ (2559: 66) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานโครงการมทรรวมส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการแลกเปลียนเรียนรู้ศิลปและวัฒนธรรม เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและวิทยาลัยสาธารณสุขภาคใต้

ครั้งที่ 23 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า โครงการมีความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ± 0.70 และ 3.93 ± 0.64 ตามลำดับ ส่วนบุคลากรมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการมีความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ± 0.76 การประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการ นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า โครงการมีความเหมาะสมด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ± 0.61 และ 3.89 ± 0.77 ตามลำดับ ส่วนบุคลากรมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการมีความเหมาะสมด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ± 0.82 และการประเมินความเหมาะสมของผลผลิตของโครงการ พบว่า นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า โครงการมีความเหมาะสมด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ± 0.46 , 4.13 ± 0.56 และ 3.98 ± 0.48 ตามลำดับ ธีรังกูร วรบำรุงกุล (2558: 415-416) ได้ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับโครงสร้าง เนื้อหา วิทยากร นิสิต และองค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการอบรมมีความเหมาะสมและผู้ประเมินเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก และผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลกระทบต่อความเห็นของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนของนิสิตอยู่ในระดับมาก ภาณุมาศ เฉลยนาต (2558: 196) ได้ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการของโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ได้คะแนน 97.00 จาก 100 คะแนน เมื่อพิจารณาประเด็น การประเมินทั้ง 4 ประเด็น พบว่า ทุกประเด็นทุกตัวชี้วัดของการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามประเด็นการประเมินได้ดังนี้ ด้านผลผลิต (93.73%) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ (92.80 %) ด้านปัจจัยนำเข้า (92.45 %) และด้านสภาวะแวดล้อม (91.27 %)

สอดคล้องกับอมรรรัตน์ พึ่งน่วม (2556: 8-9) ทำวิจัยประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า ด้านปัจจัยพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากและผ่าน เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบก่อนดำเนินโครงการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปริมาณอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดเวลาให้นักเรียนและครูได้ออกกำลังกายร่วมกัน ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ที่

กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาหารจำหน่ายให้กับนักเรียนมีความสะอาด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเงิน ด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนรู้วิธีการป้องกันสารเสพติด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโครงการและด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวม และรายข้อมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงอยู่เสมอ ณัฐวรินทร์ สิริเดชพิติยา (2556: 226) ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการติดตามและประเมินผลตามแนวคิดแผนที่ผลลัพธ์ โดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสเติกและสตีฟเฟิลบิม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการตามที่คาดหวังกับตามที่เกิดขึ้นจริงมีความสัมพันธ์กันในระดับมากและมีความสอดคล้องกัน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมมีการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินโครงการ และนุชา สระสม (2555: 334-335) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรเกษตรอินทรีย์ตามวิถีภูมิปัญญาไทย โรงเรียนวัดนินสุขาราม ผลการวิจัยพบว่า การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ (Input) เกี่ยวกับความเหมาะสม ความเพียงพอของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์/สถานที่ และงบประมาณที่ใช้ในโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ถือว่าอยู่ในระดับดีเป็นที่ไว้วางใจได้ เพื่อการวัดและประเมินผลของนักศึกษาฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงจะช่วยเหลือใน 3 ระยะ คือ ก่อนการสอนด้วยการตรวจแผนการสอน สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสอนด้วยการพิจารณากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของแผนการสอนโดยการใช้สื่ออุปกรณ์ รวมถึงกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วม สนใจในการเรียน เกิดความรู้ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ และหลังการสอนเสร็จจึงดำเนินการพูดคุย สอบถาม รวมถึงพิจารณาจากบันทึกหลังสอนในแผนการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนส่งมาโดยผ่านความเห็นของครูพี่เลี้ยง การบริหารจัดการการเรียนรู้ในภาพรวมของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นที่พอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง ซึ่งภาพรวมของการจัดการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายจะสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ 6 ประการ คือ 1) จัดเนื้อหาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น อีริคคัตต์ อุนอาร์มณเลิศ และคณะ (2552: 85-92) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.16 = 4.95$ ด้านการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด $\bar{X} = 4.24 = 4.95$ และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด $\bar{X} = 4.14 = 4.94$ และนุชา สระสม (2555: 334-335) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรเกษตรอินทรีย์ตามวิถีภูมิปัญญาไทย โรงเรียนวัดนินสุขาราม พบว่า การประเมินตามกระบวนการของโครงการ (Process) เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ยังสอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร

4. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอน สอนดี สอนเป็น สอนเก่ง มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบหลากหลาย และภาพรวมของการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นมีคุณภาพ ซึ่งนักศึกษาได้ดำเนินการตามคิดของสุคนธ์ สีนธพานนท์ และคณะ (2554: 18) ประกอบด้วย 1) สำรวจและศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเพื่อจะได้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ตรงกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ออกแบบหน่วย

การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้วิธีการที่หลากหลายตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/ ตัวชี้วัดของหลักสูตร 4) จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ 5) จัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้อยู่เสมอ 6) มีการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 7) เตรียมการวัดและประเมินผลให้ตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ และนำผลมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงหลายท่าน จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอน สอนดี สอนเป็น สอนเก่ง มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบหลากหลาย แต่ในช่วงแรกที่ยังฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องมีการปรับตัวเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เช่น ขอคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยง คุณครูในสถานศึกษา และเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเอง และภาพรวมของการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในขั้นมีคุณภาพ จะเห็นได้จากการบรรลุผลตามแผนการจัดการการเรียนรู้ ความไว้วางใจ คำชื่นชมที่ได้รับจากคณะครู บริหารสถานศึกษา และนักเรียนที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษารับผิดชอบดูแล

5. ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ มีประสบการณ์ จากการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้ เพราะนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้พยายามและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนโดยได้คำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 2) การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน 4) การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย 5) ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน 6) การทบทวนให้ผู้เรียนอยากรู้ 7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ 8) การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง 9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ 10) การมีจุดมุ่งหมายของการสอน 11) การเข้าใจผู้เรียน 12) ภูมิหลังของผู้เรียน 13) การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น 14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิค วิธีการ 15) การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป และ 16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงหลายท่าน จึงสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มั่นใจว่า ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ มีประสบการณ์ จากการจัดการเรียนรู้ของ

นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและสามารถนำความรู้ ทักษะ มีประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามองค์ประกอบ เนื้อหาในการฝึกสอดคล้องกับสาขาวิชาเอกที่นักศึกษาเรียนมา รวมถึงนักศึกษาได้เตรียมสื่ออุปกรณ์เสริมการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี แต่ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับตัวนักศึกษามีความเห็นขัดแย้งกันในบางส่วนเกี่ยวกับพฤติกรรม การปรับตัว การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดเวลาที่ครูพี่เลี้ยงนัดหมาย จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ในการกำหนดนโยบายหรือส่งเสริมให้คณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอนได้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้นักศึกษาได้มีระเบียบวินัย รับผิดชอบในภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามองค์ประกอบ เนื้อหาในการฝึกสอดคล้องกับสาขาวิชาเอกที่นักศึกษาเรียนมา รวมถึงนักศึกษาได้เตรียมสื่ออุปกรณ์เสริมการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี แต่ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับตัวนักศึกษามีความเห็นขัดแย้งกันในบางส่วนเกี่ยวกับพฤติกรรม การปรับตัว การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดเวลาที่ครูพี่เลี้ยงนัดหมาย จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ ในการยึดถือระเบียบวินัย ข้อตกลง และรับผิดชอบในภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในบริบทอื่น ๆ นอกจากคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีทั้งหมดโดยภาพรวมอย่างต่อเนื่อง

3.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีทั้งหมดโดยภาพรวมทั้งก่อนและหลังการออกปฏิบัติการสอน